

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл - әрбір азаматтың міндеті.

Қазіргі жағдайда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу мәселелерін қоса алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл университет қызметінің басым бағыттарының бірі болып табылады және оқу процесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге, ғылыми-зерттеу, әлеуметтік-тәрбие қызметін ұйымдастыруға, білім алушылардың, оқытушылар мен қызметкерлердің заңды құқықтары мен мүдделерін қорғауға бағытталған.

Сыбайлас жемқорлық мемлекеттілік негіздеріне, заңның үстемдігіне, экономикалық прогреске, адам құқықтары мен қоғамның моральдық негіздеріне нақты қауіп төндіреді. Бүгінгі таңда сыбайлас жемқорлық маңызды және өткір мәселе болып қала беретінін бәріміз білеміз. Оның таралу деңгейі әлі де жоғары. Сыбайлас жемқорлық күрделі және екіұшты құбылыс. Оның білім беру ортасындағы қауіптілігі оның әр түрлі формадағы көріністерін жастар – біздің болашағымыз сіңіретіндігімен байланысты.

Студенттер - бұл, жақын арада қызметтің барлық салаларында басшылық лауазымдарды атқаратын контингент және оларды қандай қағидаттарға тәрбиелейтініміз мемлекетіміздің қауіпсіздігіне тікелей әсер етеді.

Қазақстан Республикасының 2022 - 2026 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының тұжырымдамасына сәйкес Қазақстан сыбайлас жемқорлыққа қарсы әдеттегі іс-қимылдан қоғамдық сананың түбегейлі өзгеруіне, халықтың сыбайлас жемқорлық пен непотизмнің кез келген нысандарын қабылдамауына, алдын алу шараларының басымдығына көшуге бағытталған. Стратегиялық мақсат – Transparency International сыбайлас жемқорлықты қабылдау индексіне 2026 жылдың соңына қарай 47 ұпайға, 2030 жылға қарай 55 ұпайға жету. Бұл көрсеткіш сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды ғана емес, сонымен қатар саяси, әлеуметтік, экономикалық реформаларды бағалауды көрсететінін ескере отырып, оған қол жеткізу жөніндегі жұмысқа сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың барлық субъектілері тартылатын болады.

Сондықтан жоғары оқу орнындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат бүгінгі таңда ЖОО қызметінің ерекше өзекті бағыты болып табылады. Сыбайлас жемқорлық көріністері оқу орнының беделін төмендететін және жоғары оқу орнының бәсекеге қабілеттілігінің өсуіне кедергі келтіретін елеулі фактор болып табылады.

Алайда, бұл шаралар тым қатал болмауы, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын шектемеуі, қорқыныш атмосферасын қалыптастырмауы керек екенін түсіну керек. Барлық өткізілетін іс-шаралардың басты мақсаты білім беру процесіне қатысушылардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру болуы тиіс.

Осыған байланысты әрбір ЖОО сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың негізгі бағыттарын әзірлеуге, сыбайлас жемқорлық факторларының көрінуіне қандай да бір жолмен кедергі келтіретін университетішілік ақпараттық-құқықтық орта құруға тиіс.

Қазіргі уақытта Халықаралық Туризм және меймандостық университетінде "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат" ережесі қолданылады. Бұл ереже ашық қол жетімді және университет сайтында орналастырылған (<https://iuth.edu.kz/ru/antikorrupsionnaaya-komplaens-sluzhba-2/>).

Жоғарыда көрсетілген Ереже негізінде университетте сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі бағыттары:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;
- сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына теріс көзқарас қалыптастыру;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды енгізу, яғни сыбайлас жемқорлықтың алдын алуды қамтамасыз ететін тыйымдардың, шектеулер мен рұқсаттардың бірыңғай жүйесін белгілеу;
- университет қызметі туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету; - тауарларды жеткізуге, жұмыстарды орындауға және қызметтер көрсетуге тапсырыстарды орналастыру кезінде ашықтықты, адал бәсекелестікті және объективтілікті қамтамасыз ету;
- университетте әкімшілік лауазымдарды атқаратын лауазымды тұлғаларға өтініштердегі мәселелердің шешілуіне бақылауды күшейту;
- университеттің кадр саясатын, кадрларды іріктеу жүйесін жетілдіру, кадр резервін қалыптастыру, жұмысқа білікті мамандарды тарту;
- университет қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық себептерін жою бойынша шаралар қабылдамағаны, сыбайлас жемқорлыққа жол бергені үшін жауапкершілігін арттыру;
- университет қызметкерлерінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамағаны немесе орындамағаны үшін жауапкершілігін арттыру.

Біздің қоғамда қалыптасқан білім беру ортасындағы сыбайлас жемқорлық туралы идеяларды тек бірлескен күш-жігермен ғана өзгертуге болады, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа төзбейтін және оны қазіргі құқықтық мемлекеттің құндылықтарымен мүлдем үйлеспейтін құбылыс ретінде жоққа шығаратын жас ұрпақты тәрбиелеуге болады.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
компаенс-қызметінің басшысы**

Д. Бейсембаева